BỘ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ
CỤC THÔNG TIN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUỐC GIA

BẢN TIN

KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

Số 47.2021

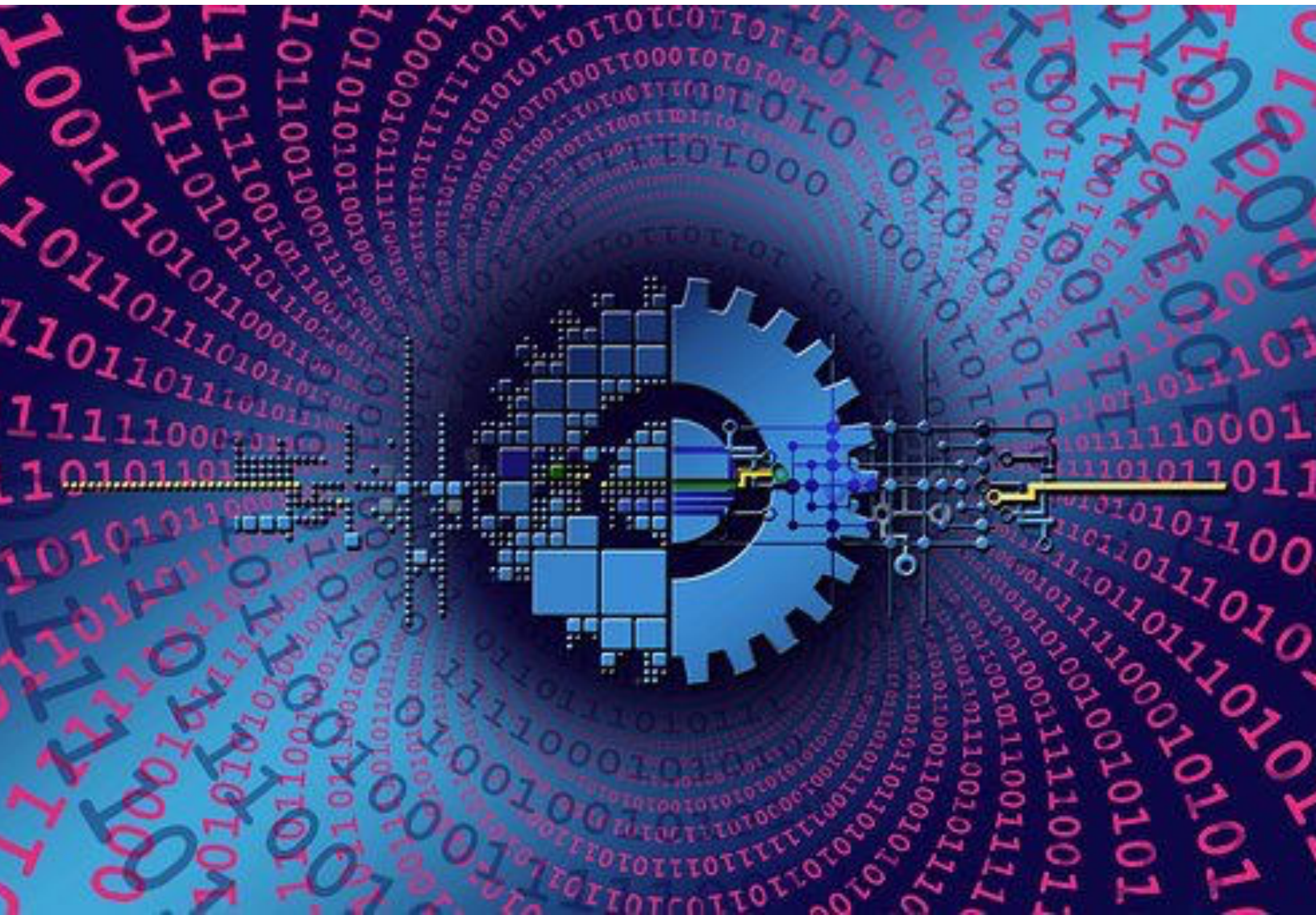

TIN TỨC SỰ KIỆN

01 Đầu tư cho khởi nghiệp sáng tạo tại Việt Nam tăng kỷ lục trong năm 2021

02 Chung kết cuộc thi tìm kiếm tài năng khởi nghiệp ĐMST Việt Nam và lễ Bế mạc TECHFEST - WHISE 2021

03 Công bố 35 nền tảng chuyển đổi số quốc gia

04 Startup Việt được xướng tên ở giải thưởng chuyển đổi kỹ thuật số tại Singapore

KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

05 "Đường đến IPO" của 50 startup Việt

06 Hệ sinh thái khởi nghiệp Hà Lan

KIẾN THỨC KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

07 Kinh nghiệm xây dựng khu vực đầu tư mạo hiểm của Trung Quốc và bốn bài học cho các nhà hoạch định chính sách (Phần 1)

CỤC THÔNG TIN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUỐC GIA
24 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội
Tel: (024) 38262718

ĐẦU TƯ CHO KHỞI NGHIỆP SÁNG TẠO TẠI VIỆT NAM TĂNG KỶ LỤC TRONG NĂM 2021

VOV.VN - Bất chấp dịch bệnh, năm 2021 ghi nhận hơn 1,3 tỷ USD đã được đầu tư cho các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam (cao nhất từ trước tới nay).

Bộ trưởng Bộ Khoa học và công nghệ Huỳnh Thành Đạt phát biểu tại TECHFEST 2021

Chiều 14/12/21, chương trình "Dấu ấn Techfest và Whise 2021" trong khuôn khổ Chuỗi sự kiện Ngày hội Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo Quốc gia Techfest Việt Nam 2021 lần thứ 7 được tổ chức tại Hà Nội, kết nối trực tuyến với các điểm cầu tại Đà Nẵng, TP. Hồ Chí Minh (HCM), các địa phương và quốc tế. Đây là sự kiện tâm điểm nằm trong chuỗi hoạt động được tổ chức từ tháng 9/2021 đến tháng 12/2021 do Bộ Khoa học và công nghệ (KH&CN) phối hợp cùng UBND TP. HCM, Bộ Ngoại giao cùng nhiều đơn vị.

1,3 tỷ USD đầu tư cho doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo năm 2021

Phát biểu khai mạc sự kiện, Bộ trưởng KH&CN Huỳnh Thành Đạt cho biết, TECHFEST quốc gia được tổ chức vào cuối năm là dịp để tổng kết, đánh giá, báo cáo lãnh đạo Chính phủ về các hoạt động khởi nghiệp sáng tạo trong cả nước diễn ra trong năm và để được lắng nghe chỉ đạo về định hướng phát triển trong các năm tiếp theo.

Theo Bộ trưởng, việc thay đổi để thích ứng an toàn, linh hoạt, kiểm soát hiệu quả dịch bệnh COVID-19 đã trở thành điều kiện tất yếu của cuộc sống trong trạng thái bình thường mới. Trong bối cảnh đó, khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo cung cấp những giải pháp mới, công cụ hiệu quả cho việc phòng và chống đại dịch, đồng thời, cũng được ứng dụng mạnh mẽ vào cuộc sống để kiến tạo và phát triển môi trường "bình thường mới".

"Trong bối cảnh bình thường mới, các sáng kiến, giải pháp, dự án đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo càng phải thể hiện được vai trò tiên phong trong giải quyết những vấn đề của kinh tế - xã hội trên nền tảng phát huy tính tự chủ, sáng tạo, đổi mới của Việt Nam, mà đại diện thế hệ trẻ", Bộ trưởng Huỳnh Thành Đạt nêu rõ.

Theo Bộ trưởng Bộ KH&CN, năm 2021, mặc dù trong bối cảnh dịch bệnh diễn biến phức tạp, nhưng nguồn tài chính đầu tư cho khởi nghiệp sáng tạo tại Việt Nam lại tăng cao chưa từng thấy trước đó. Hơn 1,3 tỷ USD đã được ghi nhận đầu tư cho các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam (cao nhất từ trước tới nay).

Trong hệ sinh thái, sự tham gia của các chủ thể ngày càng tích cực và đã có sự tăng trưởng tốt về số lượng, cụ thể, hiện có khoảng hơn 1.000 tổ chức có năng lực hỗ trợ khởi nghiệp, trong đó có 202 khu làm việc chung; 217 quỹ đầu tư/nhà đầu tư; 79 cơ sở ươm tạo; 40 tổ chức thúc đẩy kinh doanh;...

Bộ trưởng Bộ KH&CN cũng cho biết, Việt Nam đang từng bước hình thành các mạng lưới liên kết, thúc đẩy dòng chảy của tri thức, của công nghệ trong và ngoài nước. Một Mạng lưới hỗ trợ và phát triển Hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam và Mạng

lưới các Hội trí thức kiều bào hỗ trợ đổi mới sáng tạo và thương mại hóa công nghệ đã được thiết lập.

"Đây là những tiền đề quan trọng để mở rộng Hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo quốc gia, để kết nối ngày càng hữu cơ hơn, hiệu quả hơn với các hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo khác trong khu vực và thế giới", Bộ trưởng nhấn mạnh.

Đổi mới sáng tạo chuyển từ trạng thái "đóng" sang "mở"

Hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo đã đi được chặng đường 5 năm từ khi Đề án Hỗ trợ Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia được ban hành. Đây là thời điểm để tăng tốc, đẩy mạnh liên kết các nguồn lực trong và ngoài nước nhằm tạo ra động lực cho sự phát triển.

"Hệ sinh thái không chỉ là môi trường, mà phải trở thành bệ đỡ cho sự phát triển của các thành phần, là nơi kết nối nguồn cung và nguồn cầu về đổi mới sáng tạo", Bộ trưởng nêu rõ.

Để làm được điều này, Bộ trưởng Huỳnh Thành Đạt cho rằng, hệ sinh thái cần có sự thay đổi tư duy trong xây dựng và phát, từ "đóng" sang "mở". Mở rộng liên kết, hợp tác, khai thác nguồn lực lẫn nhau giữa các thành phần trong hệ sinh thái. Các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo cũng cần chủ động, tích cực trở thành đối tác với các chủ thể trong hệ sinh thái, thay vì chỉ là đối tượng nhận hỗ trợ.

Thủ tướng Phạm Minh Chính (giữa) và Bộ trưởng Khoa học và công nghệ Huỳnh Thành Đạt (trái) thăm gian hàng trước giờ khai mạc.

Cùng với đó, tăng cường và phát triển hoạt động liên kết trong mạng lưới kết nối khởi nghiệp quốc gia. Kết nối các nguồn lực trong nước, quốc tế; thu hút chuyên gia, người Việt Nam thành công ở nước ngoài tham gia hỗ trợ, đầu tư cho Hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo quốc gia.

Bộ trưởng cũng mong muốn các doanh nghiệp, tập đoàn, địa phương, tổ chức chính trị-xã hội tăng cường đặt hàng, sử dụng các sản phẩm, dịch vụ của các doanh nghiệp khởi nghiệp, thúc đẩy phát triển thị trường sản phẩm đổi mới sáng tạo./.

Năm 2021, Việt Nam xếp thứ 44 về chỉ số đổi mới sáng tạo toàn cầu. Hệ sinh thái khởi nghiệp Việt Nam xếp hạng 59/100 quốc gia. Hệ sinh thái TP. HCM tăng 46 bậc, xếp vị trí 179; Hà Nội tăng 5 bậc lên vị trí 191 Việt Nam được các tổ chức quốc tế đánh giá xếp thứ 3 trong nhóm 3 hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo năng động nhất khu vực Đông Nam Á, chỉ sau Indonesia và Singapore.

Từ đầu năm đến nay, Việt Nam ghi nhận 88 thương vụ đầu tư với tổng giá trị hơn 1,3 tỷ USD và nhiều lĩnh vực công nghệ tạo dấu ấn lớn như công nghệ giáo dục, công nghệ y tế. Việt Nam hiện có khoảng 3.000 doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo. Trong đó, có 3 doanh nghiệp được định giá trên 1 tỷ USD (VNG, VNPAY, MOMO) và 11 doanh nghiệp được định giá trên 100 triệu USD. Đây cũng là một năm thành công của các doanh nghiệp khởi nghiệp trong lĩnh vực Fintech, Thương mại điện tử, Food & Beverage, Games và Blockchain./.

CHUNG KẾT CUỘC THI TÌM KIẾM TÀI NĂNG KHỞI NGHIỆP ĐMST VIỆT NAM VÀ LỄ BẾ MẠC TECHFEST - WHISE 2021

Techfest - Chung kết Cuộc thi Tìm kiếm Tài năng Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo quốc gia TECHFEST 2021 chính thức diễn ra vào sáng ngày 15/12/2021. Sự kiện được tổ chức trực tiếp tại hai đầu cầu Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh, đồng thời được phát trực tiếp trên các nền tảng mạng xã hội tới người quan tâm tại các địa phương khác và 20 quốc gia trên thế giới. Cuộc thi được tổ chức bởi Cục Phát triển thị trường và doanh nghiệp khoa học và công nghệ, Ủy ban Nhà nước về người Việt Nam ở nước ngoài, Quỹ Khởi nghiệp Doanh nghiệp khoa học và công nghệ Việt Nam (SVF), phối hợp cùng Văn phòng Đề án 844, Trung tâm Hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo quốc gia, với sự đồng hành của Startup World Cup.

Các hoạt động trong khuôn khổ Cuộc thi Tìm kiếm Tài năng Khởi nghiệp ĐMST quốc gia năm 2021 hướng tới tư duy hợp tác, đồng sáng tạo, cộng hưởng giá trị từ các thành tố của hệ sinh thái, để đem đến cho các đội thi nhiều nguồn lực nhất trên hành trình phục hồi và tăng tốc trong trạng thái bình thường mới. Cuộc thi được khởi động bằng chuỗi hội thảo công nghệ và ứng dụng theo ngành. Với sự lan tỏa của 16 làng công nghệ, Ban tổ chức đã nhận được hơn 350 hồ sơ đạt tiêu chuẩn từ các đội thi (có người Việt là đồng sáng lập) từ trên 5 quốc gia.

Sự kiện chung kết Cuộc thi Tìm kiếm Tài năng khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo Quốc gia TECHFEST 2021 được phát sóng trực tiếp và trực tuyến, với sự tham dự của lãnh đạo Bộ Khoa học và công nghệ và các bộ ban ngành, nhà đầu tư, chuyên gia trong nước và quốc tế, doanh nghiệp khởi nghiệp, đại diện một số học viện, trường đại học, viện nghiên cứu,...

Từ 10 đội thi, ban giám khảo đã chọn ra 3 đội thi xuất sắc nhất đã được Ban tổ chức lựa chọn, trao giải.

Đội thi Otrafy Inc - nền tảng SaaS dành cho doanh nghiệp tự động hóa việc thu thập, lưu trữ và chuyển dữ liệu chứng nhận trên toàn bộ chuỗi cung ứng thực phẩm đã xuất sắc giành giải Quán quân năm nay, vinh dự làm đại diện của Việt Nam đi thi đấu trường quốc tế Startup World Cup 2022.

Giải Á quân 1 thuộc về đội thi **NanoNeem** - thuốc bảo vệ thực vật thảo mộc giúp giải quyết tất cả vấn đề liên quan tới sâu bệnh cho cây trồng, đặc biệt an toàn lành tính, thân thiện với môi trường.

Giải Á quân 2 thuộc về đội thi **ISOFHCARE** - nền tảng thương mại điện tử chuyên biệt cho lĩnh vực Medtech, giúp kết nối bệnh nhân với các nhà cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe mọi lúc, mọi nơi.

Theo nhận định của các chuyên gia và quỹ đầu tư, hàm lượng công nghệ của các dự án năm nay đã tăng nhiều, nhiều dự án ứng dụng AI, Blockchain, Deeptech,... để giải quyết các bài toán cụ thể trong nhiều lĩnh vực: y tế, giáo dục, thể thao, giải trí, bảo vệ môi trường, năng lượng sạch, giảm rác thải,...Các doanh nghiệp thể hiện được sự tự tin, thấu hiểu thị trường, năng lực công nghệ, và sự mạnh dạn trong thử nghiệm các mô hình kinh doanh mới.

Phát biểu tại lễ Bế mạc TECHFEST - WHISE 2021, Đồng chí Trần Văn Tùng - Thứ trưởng Bộ KH&CN gửi thông điệp của Bộ về tư duy mở trong xây dựng và phát triển hệ sinh thái, hành động mở trong liên kết, thiết kế và triển khai các mạng lưới kết nối, hướng tới một hệ sinh thái mở, toàn diện, hiệu quả cao, thu hút được nhiều nguồn lực của xã hội để phát triển hỗ trợ tốt nhất cho ngày càng nhiều các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo và cũng như hỗ trợ tốt nhất cho cộng đồng khởi nghiệp sáng tạo của cả nước.

Đồng thời, Bộ KH&CN mong muốn kêu gọi sự tham gia, đồng hành và đặt hàng những bài toán cụ thể từ phía các doanh nghiệp, tập đoàn, các tổ chức phát triển và khu vực cơ quan quản lý, để đổi mới sáng tạo thực sự trở thành động lực phát triển của cả đất nước./.

Năm 2021, Ngày hội Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Quốc gia TECHFEST 2021 với chủ đề "Đổi mới sáng tạo - Kiến tạo tương lai" dưới sự chỉ đạo của Bộ Khoa học và Công nghệ phối hợp cùng UBND TP. Hồ Chí Minh, Bộ Ngoại giao, Phòng thương mại công nghiệp Việt Nam (VCCI) với sự đồng hành chiến lược của Tập đoàn Vingroup. Sự kiện được thiết kế gồm chuỗi hoạt động trực tiếp và trực tuyến của các hội nghị, hội thảo, kết nối đầu tư được tổ chức xuyên suốt hơn 3 tháng từ tháng 9 - tháng 12 với hơn 120 sự kiện dưới cả 2 hình thức trực tiếp và trực tuyến, quy tụ doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo, các đơn vị hỗ trợ, chuyên gia, nhà đầu tư trên 16 lĩnh vực công nghệ/các khía cạnh liên quan đến khởi nghiệp sáng tạo trong nước cũng như quốc tế. Các chuỗi sự kiện đã thu hút khoảng 2.500.000 lượt tham dự, quy tụ hơn 500 diễn giả trong nước và quốc tế tham dự, hơn 100 cơ quan thông tấn và hơn 500 bài báo đưa tin. Mặc dù số lượng startup và nhà đầu tư tham gia sự kiện giảm nhẹ do tình hình dịch bệnh so với mọi năm, tuy nhiên do chuỗi hoạt động được kéo dài trong 3 tháng nên số tiền quan tâm đầu tư vẫn có sự tăng trưởng. Cụ thể: 1000 startup đăng ký, hơn 100 nhà đầu tư tham gia kết nối, với tổng giá trị quan tâm đầu tư lên đến 15.164 triệu USD.

Pegasus Tech Ventures thành lập và tài trợ cho Startup World Cup. Startup World Cup mở rộng đến hơn 70 quốc gia trên 6 châu lục với Vòng chung kết ở Thung lũng Silicon với giải thưởng đầu tư 1 triệu USD vào ngày 30 tháng 9 năm 2022. Mục tiêu của Startup World Cup là hỗ trợ các hệ sinh thái đổi mới trong khu vực và kết nối chúng với Thung lũng Silicon. Để biết thêm thông tin, vui lòng xem tại www.startupworldcup.io

CÔNG BỐ 35 NỀN TẢNG CHUYỂN ĐỔI SỐ QUỐC GIA

Vneconomy.vn - Nền tảng số được coi là hạ tầng mềm của không gian số, giải quyết các bài toán cụ thể của chuyển đổi số, tạo lập và lưu trữ dữ liệu người dùng...

Bộ thông tin và Truyền thông vừa công bố 35 nền tảng tảng số quốc gia giao cho các doanh nghiệp công nghệ số Việt Nam chủ trì, nghiên cứu, phát triển và triển khai, được chia thành 6 nhóm, từ hạ tầng số, chính phủ số, công nghệ số cốt lõi, cho đến các nền tảng phục vụ các lĩnh vực...

Thứ trưởng Bộ Thông tin và Truyền thông Nguyễn Huy Dũng cho biết, nền tảng số là hệ thống thông tin trực tuyến hoạt động theo mô hình sử dụng công nghệ số để tạo môi trường mạng cho phép nhiều bên cùng tham gia để cung cấp dịch vụ cho các tổ chức, cá nhân, có thể sử dụng ngay, đơn giản, thuận tiện, linh hoạt theo yêu cầu, dễ dàng phổ biến trên diện rộng, các bên tham gia không cần tự đầu tư, quản lý, vận hành, duy trì.

Bộ Thông tin và Truyền thông đã trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chiến lược quốc gia phát triển kinh tế số và xã hội số, trong đó giải pháp đột phá là phát triển các nền tảng số quốc gia Việt nam.

Tại Phiên họp lần thứ nhất của Ủy ban Quốc gia về chuyển đổi số, Thủ tướng Chính phủ - Chủ tịch Ủy ban đã giao Bộ Thông tin và Truyền thông chủ trì, các bộ, ngành phối hợp, có chương trình hành động thúc đẩy phát triển và sử dụng nền tảng số quốc gia, trong đó giao nhiệm vụ cụ thể cho các doanh nghiệp công nghệ số chủ chốt của Việt Nam nghiên cứu, phát triển, làm chủ công nghệ lõi để phát triển nền tảng số quốc gia.

Tại diễn đàn doanh nghiệp công nghệ số lần thứ ba năm 2021, các doanh nghiệp công nghệ số sẽ nhận trách nhiệm phát triển các nền tảng chuyển đổi số quốc gia. 35 nền tảng số được chia thành 6 nhóm.

Bộ Thông tin và Truyền thông sẽ ban hành Chương trình hành động thúc đẩy phát triển và sử dụng nền tảng số quốc gia, có mục tiêu, chỉ số đánh giá đo lường theo từng tháng, có kế hoạch ban hành cơ chế, chính sách hỗ trợ thúc đẩy cụ thể...

Nhóm thứ nhất là nền tảng hạ tầng số gồm: Nền tảng điện toán đám mây doanh nghiệp; Nền tảng điện toán đám mây Chính phủ; Nền tảng địa chỉ số; Nền tảng bản đồ số.

Nhóm thứ hai là nền tảng công nghệ số cốt lõi gồm: Nền tảng trí tuệ nhân tạo; Nền tảng thiết bị IoT; Nền tảng giám sát, điều hành an toàn, an ninh mạng; Nền tảng trợ lý ảo; Nền tảng trung tâm giám sát, điều hành thông minh.

Nhóm thứ ba là các nền tảng chính phủ số: Nền tảng tích hợp, chia sẻ dữ liệu; Nền tảng tổng hợp, phân tích dữ liệu; Nền tảng định danh người dân; Nền tảng khảo sát, thu thập ý kiến người dân

Nhóm thứ tư là các nền tảng chuyển đổi số cho lĩnh vực y tế - giáo dục - văn hóa - xã hội: Nền tảng họp trực tuyến thế hệ mới phục vụ Chính phủ; Nền tảng họp trực tuyến thế hệ mới phục vụ cộng đồng; Nền tảng dạy học trực tuyến; Nền tảng học trực tuyến mở; Nền tảng Đại học số; Nền tảng hỗ trợ tư vấn khám chữa bệnh từ xa; Nền tảng quản lý tiêm chủng; Nền tảng hồ sơ sức khoẻ điện tử; Nền tảng quản lý trạm y tế; Nền tảng phát thanh số (trực tuyến); Nền tảng truyền hình số; Nền tảng bảo tàng số; Nền tảng quản trị và kinh doanh du lịch; Nền tảng mạng xã hội thế hệ mới.

Nhóm thứ năm là nền tảng liên quan đến tài chính - ngân hàng - kinh doanh: Nền tảng hóa đơn điện tử; Nền tảng quản trị tổng thể; Nền tảng kế toán dịch vụ.

Nhóm thứ 6 là nền tảng nông nghiệp - giao thông - kho vận - công thương: Nền tảng dữ liệu số nông nghiệp; Nền tảng truy xuất nguồn gốc nông sản; Nền tảng sàn thương mại điện tử; Nền tảng tối ưu hóa chuỗi cung ứng; Nền tảng quản trị và kinh doanh vận tải.

Trong số 35 nền tảng có những nền tảng số đã cung cấp dịch vụ nhưng chưa chiếm được thị phần đáng kể, có những nền tảng số đang nghiên cứu, phát triển, chuẩn bị triển khai. Tuy nhiên, mốc thời gian chung để công bố, phổ biến sử dụng nền tảng số quốc gia là tháng 6/2022.

Thủ tướng Phạm Minh Chính tham quan gian trưng bày sản phẩm công nghệ số của các doanh nghiệp tham dự Diễn đàn.

Kế hoạch cơ cấu lại nền kinh tế giai đoạn 2021-2025 đặt ra mục tiêu kinh tế số chiếm 20% GDP, tỷ trọng kinh tế số trong từng ngành đạt tối thiểu 10% và 100% doanh nghiệp được nâng cao nhận thức về chuyển đổi số. Bộ TT&TT đã trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chiến lược quốc gia phát triển kinh tế số và xã hội số, trong đó giải pháp đột phá là phát triển các nền tảng số quốc gia Việt Nam.

Trong tháng 12/2021, Bộ TT&TT sẽ ban hành Chương trình hành động thúc đẩy phát triển và sử dụng nền tảng số quốc gia, có mục tiêu, chỉ số đánh giá đo lường theo từng tháng, có kế hoạch ban hành cơ chế, chính sách hỗ trợ thúc đẩy cụ thể. Bộ sẽ tiếp tục định kỳ cập nhật, bổ sung, điều chỉnh danh sách nền tảng số quốc gia và tiếp tục công bố trong thời gian tới./.

STARTUP VIỆT ĐƯỢC XƯỚNG TÊN Ở GIẢI THƯỞNG CHUYỂN ĐỔI KỸ THUẬT SỐ TẠI SINGAPORE

Vneconomy.vn - Giải thưởng Chuyển đổi Kỹ thuật số (DX Award) 2021 tôn vinh các sáng kiến mang tính đổi mới và chuyển đổi số tại Singapore và trên khắp khu vực Đông Nam Á...

Bizzi, công ty SaaS cung cấp giải pháp tự động hóa các khoản phải trả tại Việt Nam, đã giành chiến thắng Giải thưởng Chuyển đổi Kỹ thuật số (DX) 2021 tổ chức tại Singapore.

Giải thưởng DX Award 2021, hiện đã là năm thứ hai, tôn vinh các sáng kiến mang tính đổi mới và chuyển đổi số tại Singapore và trên khắp khu vực Đông Nam Á, bao gồm các lĩnh vực: An ninh mạng; Dịch vụ tài chính; Sản xuất công nghệ cao; Chăm sóc sức khỏe; Bảo hiểm; Logistics; B2C; và Kinh doanh xuất sắc.

"Do nhu cầu cấp bách phải tăng tốc quá trình chuyển đổi số trên toàn khu vực, chúng tôi mong muốn Giải thưởng DX Award sẽ đóng vai trò như một phương tiện nhằm tạo điều kiện cho việc trao đổi, kết nối, và cố vấn thực tiễn tốt nhất" Andreas Enderlin, Chủ tịch Giải thưởng Chuyển đổi Kỹ thuật số và Đối tác quản lý của Hugo Capital Partners, cho biết.

Tổng cộng 45 hồ sơ dự thi đã được nhận. Trong đó, chỉ có 22 công ty khởi nghiệp được giới thiệu tại đêm thuyết trình tổ chức qua hình thức trực tuyến. Bizzi là đại diện khởi nghiệp công nghệ duy nhất của Việt Nam.

Được thành lập giữa giai đoạn dịch COVID-19, Bizzi là công ty đầu tiên cung cấp các giải pháp tự động hóa xử lý hóa đơn sử dụng trí tuệ nhân tạo và tự động hóa quy trình bằng robot (RPA) tại thị trường Việt Nam. Nền tảng của Bizzi có thể được tích hợp với các giải pháp ERP / kế toán hiện có, đồng thời kết nối các nhà cung cấp và khách hàng để tự động hóa các quy trình tài chính như thanh toán hóa đơn, quét biên nhận, tuân thủ và ghi sổ kế toán,...

Bizzi hiện đã có hơn 100 khách hàng doanh nghiệp bao gồm chuỗi cửa hàng tiện lợi Hàn Quốc GS25, Circle K, Guardian, Family Mart, Medicare, Tiki.vn, Deloitte, DKSH, và hơn 1.000 doanh nghiệp vừa và nhỏ sử dụng nền tảng này hàng ngày. Giá trị hàng tháng của các hóa đơn đã xử lý vượt quá 300 triệu USD.

"Chúng tôi rất vui khi Bizzi, một công ty khởi nghiệp trẻ của Việt Nam, đang bắt đầu được khu vực công nhận. Bizzi được thành lập để giải quyết nỗi đau trong ngành kế toán và tài chính - việc xử lý công việc một cách thủ công không chỉ tốn thời gian mà còn dễ xảy ra sai sót. Công nghệ tự động hóa quy trình bằng robot và máy học của chúng tôi giúp giảm 80% thời gian xử lý hóa đơn và 50% chi phí xử lý, đồng thời tăng tính minh bạch và tuân thủ thuế," đồng sáng lập Vũ Trọng Nghĩa cho biết.

DX Awards 2021 do Phòng Thương mại và công nghiệp Thụy Sĩ (SwissCham), phối hợp với Deloitte, tổ chức. Giải thưởng được tài trợ bởi các tổ chức hàng đầu trong ngành bao gồm Acronis, DSV, Entsia, SIX group, Zuhlke, và được hỗ trợ bởi Enterprise Singapore, Phòng Thương mại Hoa Kỳ tại Singapore và Phòng Thương mại Châu Âu tại Singapore, cùng nhiều tổ chức khác./.

"ĐƯỜNG ĐẾN IPO" CỦA 50 STARTUP VIỆT

Trong năm qua, một số nước Đông Nam Á như Indonesia, Malaysia, Thái Lan, Singapore và Philippines... ghi nhận 54 thương vụ IPO với tổng giá trị là 5 tỷ USD. Còn tại Việt Nam, trong 6 tháng đầu năm, vẫn chưa có thương vụ IPO nào...

KHÔNG DỄ IPO

Tại hội nghị "Con đường hướng đến IPO cho doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo" diễn ra chiều 09/12/21, Thứ trưởng Bộ Khoa học và công nghệ (KH&CN) Trần Văn Tùng khẳng định: trong những năm qua, Đảng, Nhà nước, Chính phủ đã và đang thực hiện nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế-xã hội và cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia.

Trong đó, tập trung phát triển mạnh mẽ doanh nghiệp cả về số lượng, quy mô và chất lượng, đẩy mạnh tái cấu trúc doanh nghiệp, thúc đẩy khởi nghiệp sáng tạo là một trong các giải pháp đột phá chiến lược. Đồng thời, đổi mới mô hình tăng trưởng theo chiều sâu trên cơ sở ứng dụng công nghệ hiện đại, tăng năng suất lao động, sử dụng hiệu quả các nguồn lực và nâng cao tính tự chủ của nền kinh tế.

Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Việt Nam có hướng phát triển tích cực trong 5 năm qua với sự hỗ trợ và thúc đẩy của Chính phủ, đầu tư mạo hiểm vào khởi nghiệp. Năm 2020, quy mô tăng 9 lần so với năm 2015 và đã lên đến hơn 1,3 tỷ USD.

Tại Việt Nam, trong 6 tháng đầu năm nay chưa ghi nhận được thương vụ IPO nào.

Đại diện Bộ KH&CN chia sẻ, môi trường khởi

nghiệp đổi mới sáng tạo ở Việt Nam đang ngày càng thu hút nhiều sự quan tâm của nhà nước và sự tham gia tích cực của các nhà đầu tư. Tuy nhiên, trong giai đoạn hiện nay, để các doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tiến tới IPO không hề dễ dàng.

Theo Thứ trưởng Tùng, để thành công, doanh nghiệp phải thuyết phục được nhà đầu tư có mô hình kinh doanh mới độc đáo, khả năng thích ứng của doanh nghiệp cao với những biến động của thị trường nhất là những rủi ro từ đại dịch COVID-19.

Trong năm qua, một số nước Đông Nam Á như Indonesia, Malaysia, Thái Lan, Singapore và Philippines... chỉ ghi nhận 54 thương vụ IPO với tổng giá trị là 5 tỷ USD. Còn tại Việt Nam trong 6 tháng đầu năm, chưa ghi nhận được thương vụ IPO nào.

Hiện, là đơn vị nghiên cứu triển khai chương trình đào tạo hướng đến con đường IPO cho các doanh nghiệp. Thông qua chương trình này tạo ra một cộng đồng gồm 50 doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo hướng đến IPO trong khuôn khổ chuỗi hoạt động tiền TECHFEST Việt Nam 2021.

Bộ KH&CN mong muốn trong thời gian tới một số chương trình huấn luyện khởi nghiệp sáng tạo được đi vào chiều sâu hơn, thúc đẩy cho các lực lượng, các doanh nghiệp được định giá trên 100 triệu USD đi đến cuối con đường khởi nghiệp là IPO.

Đặc biệt trong bối cảnh tình hình hiện nay, việc hỗ trợ doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, những bước tiến mới trong định hướng IPO, Bộ KH&CN cũng sẽ có chính sách mới hỗ trợ, phát triển thị trường trí thức đầu tư trong và ngoài nước.

“Mô hình này là cơ sở để chúng tôi trao đổi thảo luận và nhân rộng mô hình hỗ trợ hướng đến IPO của Đề án 844 đã giao cho SIHUB. Những đóng góp kinh nghiệm thực tiễn của các chuyên gia, tổ chức, doanh nghiệp, nhà đầu tư sẽ giúp chúng tôi hoàn thiện định hướng phát triển, triển khai hoạt động hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Việt Nam đạt tiêu chuẩn tiếp cận với các hệ sinh thái hàng đầu trên thế giới”, ông Tùng nói.

ĐỂ STARTUP VIỆT VƯƠN RA QUỐC TẾ

Tại hội nghị “Con đường hướng đến IPO cho doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo”, tỷ phú người Thụy Sỹ ông Axel Schultze, nhận định: Việt Nam sẽ là thị trường hấp dẫn nhà đầu tư quốc tế trong vòng vài năm tới. Cộng đồng startup trong một

Ông Huỳnh Kim Tước, CEO SIHUB

quốc gia cần có sự kết nối với thế giới để tạo thành một mạng lưới. Nói cách khác, các startup phải có tư duy "go global" - vươn ra toàn cầu.

Liên quan đến tiền đề định hướng xây dựng thị trường vốn cho doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, ông Huỳnh Kim Tước, Giám đốc điều hành Saigon Innovation Hub (SIHUB) cho biết: Nhà nước cần xây dựng khung thử nghiệm (sandbox) dành riêng cho sàn giao dịch các công ty khởi nghiệp.

"Chúng ta cần có sân chơi dành riêng cho các công ty khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, nếu không họ có thể huy động qua các kênh khác ở quốc tế và hoặc chúng ta chẳng có sân chơi nào cả. Việt Nam hiện thiếu sân chơi dành riêng cho mình, cả về kiến thức, kinh nghiệm và vốn", ông Tước nói.

"Nhà nước cần xây dựng khung thử nghiệm (sandbox) dành riêng cho sàn giao dịch các công ty khởi nghiệp", ông Huỳnh Kim Tước, CEO SIHUB.

Cũng theo ông Tước, phát triển thị trường vốn cho doanh nghiệp khởi nghiệp cũng là chủ đề được đưa ra thảo luận từ lâu, tuy nhiên vẫn còn gặp nhiều vướng mắc từ phía thị trường, nhà đầu tư và bản thân doanh nghiệp.

Kinh nghiệm của Hàn Quốc là xây dựng thị trường giao dịch chứng khoán chuyên biệt cho doanh nghiệp khởi nghiệp (KONEX), hoạt động gần tương tự với sàn giao dịch dành cho các công ty đại chúng nhưng điều kiện niêm yết là dành riêng cho đối tượng startup. Trong đó nhà đầu tư có thể tìm kiếm doanh nghiệp tiềm năng cũng như thoái vốn dễ dàng.

Khóa học IPO đầu tiên do SIHUB tổ chức tại TP. Hồ Chí Minh cũng định hướng bổ sung theo hướng IPO cho doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo với nhiều chuyên đề được phê duyệt bởi Bộ Khoa học và công nghệ. Các học viên khóa đào tạo IPO đầu tiên và sau này sẽ là lực lượng quan trọng trong thị trường tài chính tương lai.

SIHUB dự kiến cũng sẽ thành lập Ban tư vấn IPO để tư vấn cho các doanh nghiệp trước, trong và sau IPO, hướng đến mô hình thí điểm chính sách (sandbox) về sàn giao dịch startup Việt và kế hoạch mở rộng các lớp IPO ra khu vực phía Bắc, hình thành câu lạc bộ IPO để mở rộng kết nối.

Ông Phạm Hồng Quất, Cục trưởng Cục Phát triển thị trường và doanh nghiệp khoa học và công nghệ, Bộ KH&CN, người đại diện cho Đề án 844, đánh giá lớp học IPO là chương trình thí điểm tại TP. Hồ Chí Minh để chuẩn bị kiến thức cho doanh nghiệp khởi nghiệp có thể đi xa hơn trong tương lai./.

Hội nghị "Con đường hướng đến IPO cho doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo" được tổ chức bởi Cục phát triển thị trường và doanh nghiệp khoa học công nghệ, Văn phòng đề án 844, Cục Phát triển thị trường và doanh nghiệp khoa học và công nghệ (NATEC), Văn phòng Đề án 844 - Bộ Khoa học và công nghệ, Trung tâm hỗ trợ Khởi nghiệp sáng tạo Quốc gia (NSSC) phối hợp cùng Saigon Innovation Hub (SIHUB) và Chương trình hỗ trợ Khởi nghiệp của Chính phủ Thụy Sỹ (Swiss EP).

HỆ SINH THÁI KHỞI NGHIỆP HÀ LAN

Tổng quan về hệ sinh thái

Amsterdam (thủ đô của hà Lan) có một hệ sinh thái khởi nghiệp sôi động và phát triển ổn định, vốn đã là một trong những hệ sinh thái lớn nhất ở châu Âu. Giá trị của hệ sinh thái khởi nghiệp Amsterdam được ước tính từ 8-10 tỷ USD và thành phố được xếp hạng 13 trong bảng xếp hạng hệ sinh thái khởi nghiệp toàn cầu 2020.

Điểm mạnh cốt lõi của Amsterdam là vị trí địa lý thuộc trung tâm, môi trường quốc tế, hệ thống giáo dục đẳng cấp tạo ra lực lượng lao động có kiến thức và đủ khả năng hoạt động như một cơ sở thử nghiệm cho các sản phẩm và dịch vụ mới. Mặt khác, những thách thức lớn nhất của hệ sinh thái này là thiếu vốn đầu tư mạo hiểm, hệ sinh thái khởi nghiệp bị phân tán, và một thực tế là các công ty khởi nghiệp đang phát triển thường di chuyển từ Amsterdam đến Berlin, London hoặc Dublin. Cho đến nay, cũng chỉ có một số lượng giới hạn các doanh nghiệp nối tiếp ở Hà Lan, có nghĩa là cũng có khá ít kiến thức tích lũy về doanh nghiệp trong hệ sinh thái.

Điều đặc biệt đáng chú ý trong trường hợp của Hà Lan là hệ sinh thái khởi nghiệp của quốc gia này không chỉ giới hạn ở thủ đô Amsterdam, mà hệ sinh thái quốc gia bao gồm 13 thành phố/khu vực của Hà Lan. Các trung tâm này được liên kết với nhau, với mỗi vùng tập trung vào một lĩnh vực trọng tâm đặc biệt (ví dụ: chăm sóc sức khỏe, lương thực và nông nghiệp, an ninh mạng, v.v.). Bên cạnh 13 trung tâm khởi nghiệp, Hà Lan còn có một số lượng lớn các công ty khởi nghiệp và các bên liên quan khác, chẳng hạn như các chương trình tăng tốc, các nhà đầu tư và không gian làm việc chung.

Hệ sinh thái khởi nghiệp Hà Lan gồm hơn 3000 công ty khởi nghiệp, 300 nhà đầu tư, 40-50 cơ sở tăng tốc/vườn ươm và 10 tổ chức lĩnh vực công

(gồm cả các trường đại học). Ngoài sự tham gia hàng ngày của các tổ chức công trong hệ sinh thái khởi nghiệp, lĩnh vực công Hà Lan cũng đã triển khai hai chương trình khởi nghiệp lớn là StartupDelta (chương trình quốc gia) và StartupAmsterdam (sáng kiến địa phương). Hai sáng kiến khởi nghiệp này được giới thiệu chi tiết hơn sau đây.

Nền tảng cho chính sách khởi nghiệp hiện nay ở Hà Lan được đặt ra năm 2010 với sự ra đời của cách tiếp cận chính sách mới: chính sách đổi mới sáng tạo theo nhu cầu và cách tiếp cận lĩnh vực hàng đầu. Chính sách lĩnh vực hàng đầu bắt đầu với mục đích tăng cường hợp tác giữa các ngành công nghiệp lớn, các cơ quan nghiên cứu và chính phủ. Tuy nhiên, người ta sớm phát hiện ra rằng hệ sinh thái tổng thể vẫn còn thiếu một thứ, đó là: các công ty khởi nghiệp và các nhà tài trợ, chẳng hạn như các nhà đầu tư mạo hiểm.

Chính phủ Hà Lan bắt đầu thúc đẩy tinh thần kinh doanh đầy tham vọng và đã phát triển một chương trình nghị sự cho các doanh nghiệp khởi nghiệp và doanh nghiệp đang phát triển.

Startup Delta

Startup Delta là chương trình hệ sinh thái khởi nghiệp quốc gia do chính phủ Hà Lan khởi xướng và tổ chức. Khung thời gian ban đầu của chương trình là 1,5 năm (tháng 1/2015 - tháng 6/2016). Tuy nhiên chính phủ đã quyết định tổ chức chương trình tiếp sau chương trình đầu tiên theo yêu cầu của các bên liên quan khác. Mục tiêu chính của sáng kiến Startup Delta là đưa Hà Lan vào top 3 hệ sinh thái khởi nghiệp hấp dẫn nhất trong số các thành phố châu Âu trong bảng xếp hạng Hệ sinh thái khởi nghiệp toàn cầu. Chương trình hướng tới mục tiêu này bằng cách phát triển hơn nữa hệ sinh thái hiện có và liên kết tất cả 13 trung tâm khởi nghiệp của Hà Lan thành một hệ sinh thái khởi nghiệp lớn, thay vì chỉ ở một vài thành phố lớn.

Ngân sách của chương trình Startup Delta cho giai đoạn 1,5 năm đầu tiên khá nhỏ, chỉ 450 000 euro, và được sử dụng để trang trải chủ yếu cho chi phí đi lại và hội họp. Lương của 12-15 người làm việc cho chương trình được trả bởi những người sử dụng lao động cố định (tức là các bộ và các tổ chức chính phủ khác). Thành phố Amsterdam cung cấp không gian làm việc cho sáng kiến.

Các tổ chức tham gia chương trình Startup Delta đại diện cho các bên liên quan khác của xã hội, bao gồm chính quyền quốc gia và địa phương, các thành phố Hà Lan, các công ty tư nhân, các tổ chức giáo dục và tổ chức tài chính. Chương trình có cựu ủy viên EU Neelie Kroes làm đặc phái viên. Một nhân vật cao cấp đại diện cho chương trình được xác định là nhân tố quan trọng cho sự thành công của chương trình. Đặc biệt mạng lưới cá nhân của Kroes là quan trọng khi liên hệ với lãnh đạo các tổ chức đối tác quan trọng khác.

Chiến lược của chương trình Startup Delta dựa trên ba mục tiêu chính: 1) kết hợp 13 trung tâm riêng lẻ thành một hệ sinh thái khởi nghiệp được kết nối; 2) phát triển hệ thống hiện tại thành một hệ thống hỗ trợ các công ty khởi nghiệp và các doanh nghiệp khác theo cách tốt nhất có thể và 3) tạo ra tác động và làm cho Hệ sinh thái khởi nghiệp Hà Lan có thể tự túc. Các biện pháp cụ thể được chia thành ba loại: vốn, tài năng và mạng lưới. Yếu tố chính trong cả ba biện pháp này là cổng thông tin điện tử Startupdelta.org, hoạt động như cửa hàng một cửa nhằm cung cấp thông tin về hệ sinh thái khởi nghiệp và các dịch vụ hỗ trợ doanh nghiệp ở Hà Lan.

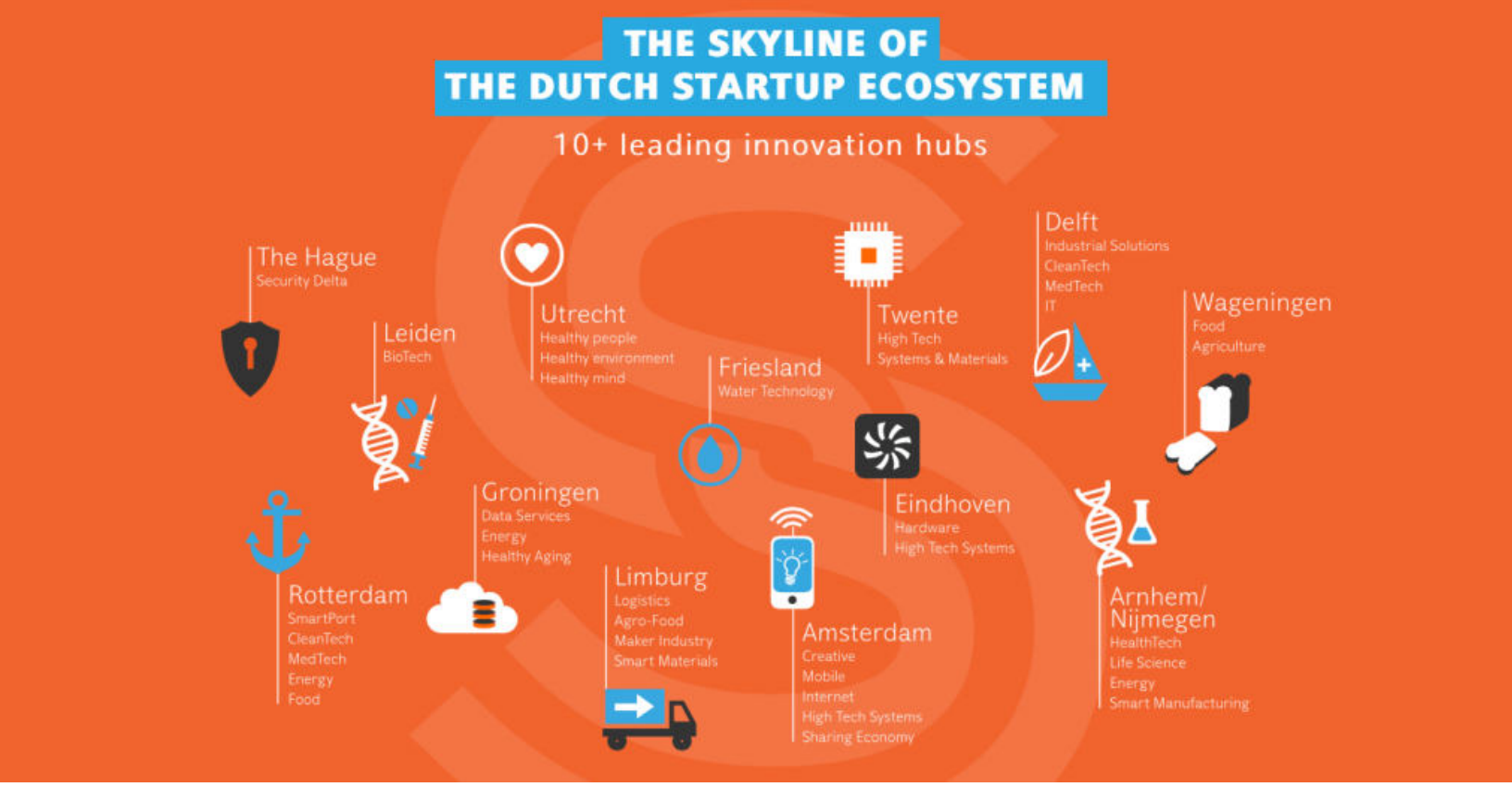

Chính phủ muốn loại bỏ những rào cản, liên quan đến ví dụ: tiếp cận vốn, thuế, luật pháp và các quy định, đồng thời tạo cơ hội cho các doanh nghiệp tham vọng tất cả các điều kiện có thể để phát triển. Các doanh nghiệp và công ty khởi nghiệp hiện nay được coi là động lực thúc đẩy nền kinh tế Hà Lan.

Một vài năm trở lại đây, chính sách khởi nghiệp đầy tham vọng đã được chuyển thành kế hoạch hành động (Kế hoạch hành động cho doanh nghiệp đầy tham vọng), qua đó chính phủ đã đưa ra một số biện pháp để hỗ trợ các công ty khởi nghiệp và doanh nghiệp đạt được tham vọng phát triển của họ. Chính phủ đã dành một khoản ngân sách trị giá 75 triệu euro để thúc đẩy khả năng tiếp cận tốt hơn với vốn, kiến thức, đổi mới sáng tạo và thị trường toàn cầu. Các biện pháp thực tế bao gồm:

- Cung cấp tài chính giai đoạn đầu để các doanh nghiệp có thể nghiên cứu xem một ý tưởng hoặc một sản phẩm có khả thi về mặt kỹ thuật và phù hợp với thị trường hay không.

- Tăng cường vị thế quốc tế cho các công ty khởi nghiệp và các doanh nghiệp đang phát triển, đồng thời thu hút các công ty khởi nghiệp nước ngoài đến Hà Lan thông qua sáng kiến a.

- Cung cấp giấy phép cư trú tạm thời (“Thị thực khởi nghiệp”) cho các doanh nhân ngoài EU, tạo cơ hội cho họ bắt đầu kinh doanh tại Hà Lan.

- Phát triển sáng kiến NLevator - một nền tảng được tạo ra bởi các doanh nhân đầy tham vọng nhằm giúp các doanh nghiệp phát triển nhanh hơn.

- Tài trợ cho các dự án Eurostars - các dự án phát triển công nghệ sáng tạo liên quan đến các đối tác kinh doanh và kiến thức từ ít nhất hai quốc gia Châu Âu khác.

- Cung cấp tài trợ theo Horizon 2020 - chương trình của Ủy ban Châu Âu nhằm khuyến khích nghiên cứu và đổi mới sáng tạo ở Châu Âu.

Ngoài các sáng kiến đặc biệt nhắm vào các công ty khởi nghiệp, chính phủ Hà Lan đã đóng vai trò tích cực trong việc hỗ trợ đổi mới sáng tạo trong tất cả các doanh nghiệp và đưa ra một số biện pháp hỗ trợ kinh doanh mà các công ty khởi nghiệp cũng có thể tận dụng bao gồm ví dụ: bảo lãnh tín dụng của chính phủ, tín dụng đổi mới sáng tạo, cũng như ưu đãi thuế cho các hoạt động R&D.

Startup Amsterdam

Startup Amsterdam là một chương trình hành động được tổ chức theo hình thức hợp tác công tư, trong đó các đối tác tích cực nhất là cộng đồng khởi nghiệp và thành phố Amsterdam. Chương trình tập trung đặc biệt vào việc hỗ trợ sự phát triển của các công ty khởi nghiệp và các vườn ươm, thu hút các cá nhân tài năng và lực lượng lao động tri thức vào hệ sinh thái khởi nghiệp Amsterdam, thúc đẩy quốc tế hóa, nâng cao chất lượng các sự kiện khởi nghiệp, phát triển vai trò của Amsterdam như một cầu nối với các thị trường châu Âu và tạo ra kết nối trung tâm với trung tâm với các hệ sinh thái khởi nghiệp quốc tế quan trọng khác.

Giống như Startup Delta, chương trình Startup Amsterdam cũng được khởi xướng bởi khu vực công (trong trường hợp này là thành phố Amsterdam) và được vận hành theo hình thức hợp tác công tư. Sự hợp tác chặt chẽ giữa khu vực công và tư nhân có thể được thấy trong chương trình: nhóm nòng cốt, chịu trách nhiệm về hoạt động của chương trình, bao gồm hai nhà quản lý chương trình, một trong số đó đại diện cho lĩnh vực tư và một đại diện khác cho lĩnh vực công. Người quản lý chương trình khuvực công chịu trách nhiệm về quản lý chương trình (ví dụ: quản lý quy trình, thúc đẩy lợi ích của lĩnh vực công, hợp tác và báo cáo với các bên liên quan trong lĩnh vực công), trong đó, người quản lý chương trình khuvực tư chịu trách nhiệm về hoạt động của chương trình (ví dụ: quản lý dự án, nội dung của các hoạt động trong chương trình). Ngoài những người quản lý chương trình, nhóm nòng cốt bao gồm hai người quản lý dự án cũng như các chuyên gia tài chính và thẩm định. Nhóm nòng cốt hoạt động rất độc lập, nhưng sẽ phải báo cáo cho nhóm trọng tâm của chương trình cách tháng một lần và cho chính quyền thành phố Amsterdam hai lần một năm. Ngoài ra, nhóm nòng cốt bao gồm cả khu vực công và tư, chẳng hạn như đại diện từ các chương trình tăng tốc, các tổ chức học thuật, các tập đoàn đa quốc gia, các nhà đầu tư mạo hiểm, các công ty khởi nghiệp và chính quyền thành phố.

Startup Amsterdam hợp tác chặt chẽ với Startup Delta và cả hai chương trình đều có vai trò riêng, được xác định rõ ràng. Startup Delta tập trung vào việc thúc đẩy sự hợp tác giữa các trung tâm khởi nghiệp khác nhau của đất nước và cố gắng thay đổi môi trường và thái độ của cộng đồng đối với các công ty khởi nghiệp theo hướng tích cực. Trong khí đó, Startup Amsterdam nhấn mạnh các hành động hữu hình hơn, chẳng hạn như tổ chức các sự kiện khởi nghiệp khác nhau, kết nối các công ty khởi nghiệp với các nhà đầu tư và thu hút các cá nhân tài năng đến và làm việc cho các công ty khởi nghiệp ở Amsterdam.

Những điểm rút ra cho Việt Nam

• Các hệ sinh thái được tạo điều kiện tốt nhất ở cấp địa phương/khu vực, tuy nhiên sự hợp tác và kết nối rộng rãi cũng rất quan trọng. Các chủ thể công có thể có vai trò quan trọng trong việc xây dựng cầu nối giữa các hệ sinh thái này.

• Khả năng lãnh đạo tốt và cam kết mức cao có ý nghĩa quan trọng nhằm đưa ra nhiệm vụ và định hướng rõ ràng để xây dựng các hệ sinh thái ở cấp địa phương/khu vực./.

Minh Phượng *(Theo mekongbiz.org)*

KINH NGHIỆM XÂY DỰNG KHU VỰC ĐẦU TƯ MẠO HIỂM CỦA TRUNG QUỐC VÀ BỐN BÀI HỌC CHO CÁC NHÀ HOẠCH ĐỊNH CHÍNH SÁCH (PHẦN 1)

Quá trình phát triển thị trường đầu tư vốn đầu tư mạo hiểm (VC) ở Trung Quốc

Quý một năm 2018, quy mô huy động vốn đầu tư mạo hiểm (VC) của Trung Quốc đã vượt Mỹ, thu hút 47% nguồn VC trên thế giới, trong khi Canada và Mỹ cộng lại cũng chỉ thu hút được 35%. Từ năm 2019, Trung Quốc đã vượt Mỹ trong việc tạo ra các startup kỳ lân. Theo Viện nghiên cứu Hurun, Trung Quốc có nhiều startup Kỳ Lân hơn Mỹ (Bảng 1) và có các thành phố sản sinh ra nhiều startup Kỳ Lân hơn các thành phố của Mỹ (Bảng 2). Mặc dù tốc độ tăng trưởng huy động vốn VC của Trung Quốc đã chậm lại, bị chi phối một phần bởi nỗ lực tháo gỡ đòn bẩy tài chính của các cơ quan quản lý tài chính, tốc độ tăng trưởng kinh tế chậm đi, cuộc chiến thương mại và công nghệ với Mỹ và mối lo ngại về mức định giá các startup công nghệ quá cao của nhà đầu tư, nhưng nước này đã trở thành thị trường VC lớn thứ hai thế giới.

Tuy nhiên, cần lưu ý rằng cấu trúc và văn hóa huy động VC của Trung Quốc và Mỹ khác nhau ở một số điểm cơ bản. Thông thường, Thung lũng Silicon tập trung vào các quy trình "phá hủy sáng tạo" quen thuộc, sử dụng công nghệ để thay thế các mô hình kinh doanh và cấu trúc ngành hiện có. Ngược lại, ở Trung Quốc, các công nghệ mới được áp dụng để thúc đẩy bắt kịp kinh tế và giúp đất nước trở nên giàu có nhờ những ảnh hưởng ngoại biên tích cực được tạo ra bởi quá trình đô thị hóa nhanh chóng và phát triển kinh tế rộng.

Bảng 1: Xếp hạng quốc gia theo số lượng Kỳ Lân

Xếp hạng	Nước	Số lượng Kỳ Lân
1	Trung Quốc	206
2	Mỹ	203
3	Ấn Độ	21
4	Vương quốc Anh	13
5	Đức	7
6	Ixrael	7

Nguồn: Hurun, 2019

Có lẽ do đó, các công ty ICT dẫn đầu thị trường thường sẽ cấp phần lớn VC và phát triển nhiều công ty khởi nghiệp từ nguồn ngân quỹ đầu tư mạo hiểm nội bộ. Nhìn vào các Kỳ Lân Trung Quốc, rõ ràng là lĩnh vực VC của Trung Quốc tạo ra nhiều giá trị từ các spin-off của các tập đoàn hơn so với Mỹ. Thật vậy, ra trong số 206 startup Kỳ Lân của Trung Quốc, có tới 153 kỳ lân nổi lên với vai trò là các công ty spin-off của Alibaba, tiếp theo là 54 của Ping An và 22 của JD.

Mặc dù Trung Quốc nổi lên là thị trường VC hàng đầu thế giới mới chỉ trong nửa thập kỷ qua, nhưng lĩnh vực này của Trung Quốc đã có tới ba thập kỷ phát triển. Giống như Mỹ, lĩnh vực VC của Trung Quốc phát triển trước khi ngành công nghệ thông tin và truyền thông của đất nước trỗi dậy. Ở những ngày đầu trong lịch sử ngành VC Trung Quốc, các công ty nổi lên trong một môi trường rất khác biệt. Tuy nhiên, có một đặc điểm ở những năm 1990 của Trung Quốc rất tương đồng với Mỹ ở những năm 1940, đó là: năng lực công nghệ tiềm ẩn không có khả năng tiếp cận tới vốn khởi nghiệp.

Bảng 2: Xếp hạng thành phố theo số lượng Kỳ Lân

Xếp hạng	Thành phố	Số lượng Kỳ Lân
1	Bắc Kinh	82
2	San Francisco	55
3	Thượng Hải	47
4	New York	25
5	Hàng Châu	19
6	Thâm Quyến	18

Nguồn: Hurun, 2019

Tập đoàn International Data Group (IDG), một công ty dịch vụ dữ liệu kinh doanh và công nghệ thông tin công ty của Mỹ, đã nhận ra cơ hội kinh doanh từ sự thiếu hụt kinh phí phát triển công nghệ tại Trung Quốc. Năm 1992, IDG thành lập một liên doanh với Ủy ban Khoa học và công nghệ Thượng Hải, dựa trên những nỗ lực thành lập các công ty huy động vốn công nghệ thuộc sở hữu nhà nước để rót vốn vào các công ty công nghệ nhà nước được ưu tiên của chính phủ từ những năm 1980.

Mặc dù những năm 1980 không tạo ra một thị trường VC hiện đại, nhưng nó đã tạo ra một phần cơ sở hạ tầng mà sau này sẽ hỗ trợ cho sự phát triển của ngành CNTT-TT Trung Quốc. Bằng cách đưa ra Chương trình Bó đuốc, Trung Quốc bắt đầu cho phép các chính quyền địa phương và các tổ chức như các trường đại học thí điểm các vườn ươm công nghệ kinh doanh vào năm 1988, dẫn đến việc thành lập các khu công viên công nghiệp khoa học và công nghệ. Với vai trò then chốt của Đặng Tiểu Bình vào đầu năm 1992 trong việc khôi phục lại các lãnh đạo của Trung Quốc có tư tưởng tự do hóa kinh tế, không gian cho doanh nghiệp vừa và nhỏ và cụ thể hơn là doanh nghiệp tư nhân, được thiết lập vững chắc trong nền kinh tế chính trị của Trung Quốc mặc dù chưa được chính thức đưa vào luật.

IDG là nhà đầu tư nước ngoài đầu tiên đặt cược vào sự phát triển công nghệ ở Trung Quốc và theo sau là liên doanh với một số quỹ khác nhằm cung cấp các kênh tài chính cho các công ty Mỹ phát triển phần mềm ở Trung Quốc. Đến năm 1996, IDG có văn phòng tại Thượng Hải, Quảng Châu và Thiên Tân và 80 triệu USD trong các quỹ VC được quản lý. Tới 1998, sau nửa thập kỷ thử nghiệm với tài trợ VC, bao gồm cả việc ra mắt không thành công Công ty Đầu tư khởi nghiệp công nghệ mới của Trung Quốc, công ty VC được tài trợ trong nước đầu tiên của Trung Quốc, thử nghiệm lĩnh vực VC của Trung Quốc đứng ở mức ngã tư đường. Trong khi các công ty tư nhân phát triển mạnh mẽ, thì lại có ít ưu đãi cho việc đầu tư VC vì bị hạn chế bởi các phương án thoái vốn. Thị trường chứng khoán ở Thượng Hải và Thâm Quyến phần lớn ngăn niêm việc niêm yết của các công ty tư nhân và hầu hết các cổ phiếu được niêm yết là cổ phiếu của doanh nghiệp nhà nước phi thương mại (SOE). Tuy nhiên, năm 1998 đánh dấu hai sự kiện quan trọng: Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc lần thứ IX đã tán thành đề xuất khuyến khích gia tăng các quỹ VC. Điều này cho phép các công ty nước ngoài không phải hợp tác trực tiếp với các cơ quan chính phủ và có lẽ quan trọng hơn, là chứng kiến sự hợp nhất và niêm yết thành công một doanh nghiệp nhà nước của Trung Quốc tại sở giao dịch chứng khoán của Hồng Kông và New York.

Mặc dù thiếu "các kênh thoái vốn" - cơ hội để các nhà đầu tư VC thu lại khoản đầu tư ban đầu của họ và hy vọng kiếm được lợi nhuận thông qua các công cụ như phát hành cổ phần tư nhân (PE) và IPO trên thị trường chứng khoán - cuối những năm 1990 là một thời kỳ quan trọng trong lịch sử tài chính của Trung Quốc và mang lại một giải pháp mặc dù không mấy dễ dàng. Thử nghiệm cải tổ các SOE của Trung Quốc từ đầu những năm 1980 đã khiến các tổ chức nhà nước huy động vốn thông qua các kênh không chính thức ở Hồng Kông. Trong số các kênh này là những đổi mới tài chính của các công ty môi giới Hồng Kông hàng đầu cho phép các tổ chức nhà nước của Trung Quốc chào bán cổ phần sở hữu hạn chế lên sàn giao dịch chứng khoán chính của Hồng Kông, được gọi là “cổ phiếu chip đỏ”. Vào đầu những năm 1990, thử nghiệm này đã thu hút sự chú ý không chỉ của Hồng Kông và chính phủ Trung Quốc mà còn cả Phố Wall. Nối tiếp việc niêm yết thành công của China Mobile trên cả Sàn giao dịch chứng khoán Hồng Kông và New York vào năm 1997 - sau nhiều năm đàm phán với Goldman Sachs, không gian chính trị cũng như thị trường được mở rộng cho việc niêm yết của các SOE Trung Quốc và các công ty tư nhân ra nước ngoài.

Chính thức được gọi là "cổ phiếu H", để phân biệt với cổ phiếu A định giá bằng nội tệ ở đại lục và cổ phiếu B định giá bằng ngoại tệ, việc niêm yết ở nước ngoài đã góp phần khuyến khích các nhà đầu tư mạo hiểm nước ngoài đầu tư vào các công ty CNTT-TT Trung Quốc mới chớm nở. Trong những năm sau đó, các nhà đầu tư VC nổi bật như Sequoia Capital và SoftBank đã giúp các công ty công nghệ Trung Quốc non trẻ bắt kịp và sau đó cạnh tranh với các đối thủ ở thung lũng Silicon. Nhiều nhà nghiên cứu chỉ ra, chính phủ Trung Quốc luôn sẵn sàng khuyến khích dòng vốn rót vào nhưng rất miễn cưỡng với dòng ra. Bảng 3 trình bày tiến trình phát triển kinh nghiệm huy động vốn tại hải ngoại của các công ty Trung Quốc.

Bảng 3: Tiến trình xu hướng IPO ở Trung Quốc

Giai đoạn	Sự kiện	Tầm quan trọng
1980 - 1991	Phát triển các chip đỏ	Các SOE Trung Quốc tiếp cận tới vốn toàn cầu
1991 - 1997	Thành lập cổ phiếu H	Hình thành các luồng vốn phi chính thống
1997 - 2008	SOE gấp rút niêm yết ở nước ngoài	Khu vực nhà nước của Trung Quốc tìm được cứu cánh
2008 - 2016	Các công ty tư nhân niêm yết ở nước ngoài	Đổi mới sáng tạo ở khối tư nhân tăng tốc
2016 - hiện tại	Các công ty tư nhân và SOE quay trở về tổ quốc	Tự chủ, chiến tranh thương mại và công nghệ đang diễn ra

Nguồn: Anton Malkin, CIGI Paper No.248

Xu hướng này có thể đã vô tình góp phần vào phát triển huy động vốn VC và PE ở Trung Quốc, vì doanh thu của các công ty nước ngoài không thể dễ dàng được hồi hướng về trụ sở chính của họ còn các hướng để đầu tư tài chính khác đã, và tiếp tục, bị giới hạn.

Năm 1998 chứng kiến một bước phát triển vượt bậc khác trong lịch sử pháp luật của Trung Quốc, cho phép các công ty VC rót vốn cho lĩnh vực internet đang phát triển mạnh mẽ. Trong phiên đầu tiên của Hội nghị Hiệp thương chính trị nhân dân Trung Quốc lần thứ chín năm 1998, các nhà chức trách đã tán thành với bản dự kiến số 1, có mục đích tìm cách tạo một ủy ban chứng khoán đặc biệt cho các doanh nghiệp công nghệ tư nhân và nới lỏng các rào cản pháp lý xung quanh đầu tư VC và PE. Mặc dù việc thành lập ủy ban bị trì hoãn cho đến năm 2009, nhưng tín hiệu chính trị từ các cơ quan chức năng đã được đón nhận, và các quỹ VC nước ngoài bắt đầu sinh sôi nảy nở ở Trung Quốc. Năm sau đó, công ty internet mới thành lập SINA đã nhận được khoản đầu tư 250 triệu USD từ một số quỹ VC nước ngoài, và đáng chú ý nhất là Alibaba đã nhận được khoản đầu tư trị giá 200 triệu USD từ SoftBank vào năm 2000. Năm 1999, quỹ đầu tư mạo hiểm Shenzhen Capital Group Company thuộc sở hữu nhà nước (SCGC) được thành lập với số vốn cam kết 500 triệu RMB. Quỹ hoạt động như một sự chuyển hướng từ các cơ chế tài trợ công nghệ thuộc sở hữu nhà nước vốn đã tồn tại từ những năm 1980 sang việc tập trung vào công nghệ khả thi về mặt thương mại và cơ cấu quản lý dựa trên doanh thu. Quỹ đã làm việc với các nhà đầu tư nhà nước, nước ngoài và tư nhân để quản lý các quỹ khác nhau đầu tư phát triển các DNVVN tại các trung tâm chế xuất ven biển của Trung Quốc, với mục tiêu khai thác tốc độ tăng trưởng mạnh mẽ ở các xí nghiệp sản xuất quy mô vừa và nhỏ ở khu vực này kể từ đầu những năm 1990. Quỹ đã mang lại một sự thay đổi quy chuẩn đáng kể trong cách tiếp cận tới những quỹ hỗ trợ của chính phủ quỹ (GBFs) của các nhà hoạch định chính sách. Không giống như những năm 1980 và 1990, cách tiếp cận của các nhà hoạch định chính sách đối với quỹ chính phủ quản lý tập trung nhiều vào thương mại hóa và hỗ trợ DNVVN, thể hiện mức độ nhất trí cao về vai trò của thị trường và doanh nghiệp tư nhân trong nền kinh tế Trung Quốc của chính phủ Trung Quốc.

Hộp 1. Alibaba và cú hụt IPO

Mặc dù có nguồn gốc từ Thung lũng Silicon và các thị trường nước ngoài khác, lĩnh vực VC của Trung Quốc phát triển theo một cơ cấu riêng biệt. Một ví dụ đáng chú ý là Alibaba và startup fintech của mình, Ant Financial. Ant Financial nổi lên vào năm 2010 với vai trò là một chi nhánh của Alibaba, đã gặp những khó khăn về mặt pháp luật trong việc kinh doanh trong lĩnh vực fintech do những hạn chế sở hữu nước ngoài ở lĩnh vực tài chính của Trung Quốc (Yahoo và SoftBank sở hữu phần lớn cổ phần của Alibaba vào thời điểm đó). Năm 2019, Ant Financial thu hút được lượng vốn VC (14 tỷ USD) bằng tất cả công ty fintech của EU và Mỹ cộng lại (15,9 tỷ USD).

Ant Financial rất thành công thu hút sự chú ý đầu tư vào cuối năm 2020, vào giữa cuộc khủng hoảng COVID-19 toàn cầu, công ty dự kiến hoàn thành đợt phát hành cổ phiếu ra công chúng đầu tiên (IPO) lớn nhất trong lịch sử, huy động 39,6 tỷ USD khi niêm yết đồng thời ở Hồng Kông và Thượng Hải. Vào ngày 5 tháng 11, chỉ hai ngày trước IPO, các cơ quan quản lý đã rút lại lệnh cho phép công ty niêm yết. Một trong những mối quan ngại chính của cơ quan quản lý là sự xung đột tiềm ẩn giữa các thủ tục cho vay tiêu dùng của công ty và những quy định mới được ban hành của Trung Quốc để kiềm chế sự phát triển nhanh chóng của ngành tài chính tiêu dùng.

Vào giữa những năm 2000, các quy định quan trọng bổ sung và những thay đổi về thể chế được hình thành. Đầu tiên, năm 2005, Ủy ban Cải cách và Phát triển Quốc gia (NDRC) đã thông qua các Biện pháp Lâm thời Quản lý các Doanh nghiệp đầu tư mạo hiểm, nới rộng tự do hơn cho cả quỹ VC trong nước và nước ngoài để huy động vốn và sử dụng chúng cho các hoạt động quản lý quỹ. Cùng năm đó, chính phủ cũng đã thông qua cải cách cổ phiếu chưa thể giao dịch ở thị trường chứng khoán của Trung Quốc, cho phép có nhiều cơ chế định giá do thị trường xác định ở các sàn giao dịch chứng khoán Thượng Hải và Thâm Quyến. Năm 2006, Quốc vụ viện thông qua Luật Quan hệ đối tác, giúp các VC nước ngoài dễ dàng vào Trung Quốc và thành lập các liên doanh với mục đích là các hoạt động VC và PE. Có lẽ quan trọng hơn là vào năm 2009, Trung Quốc đã thành lập Ủy ban ChiNext, cho phép các doanh nghiệp vừa và nhỏ niêm yết cổ phiếu với những yêu cầu về lịch sử hoạt động kinh doanh và lợi nhuận ít nghiêm ngặt hơn những yêu cầu của Các sàn giao dịch hiện có của Trung Quốc.

Hộp 2

Cổ phiếu chip đỏ là cổ phiếu vốn chủ sở hữu được niêm yết của các DN nước ngoài ở Hồng Kông. Trong những năm 1990, các công ty nhà nước của Trung Quốc được điều hành bởi nhóm quản lý, kế toán và các thông lệ doanh nghiệp thể chế khác các công ty toàn cầu khác, vì vậy phải đưa ra các ngoại lệ về luật định để cho phép họ huy động vốn tại Hồng Kông. Biệt danh chip màu đỏ nhằm báo cho các nhà đầu tư rằng đây không phải là các tổ chức tập đoàn truyền thống và kèm theo chúng là rủi ro và cơ hội rất đặc thù ở thị trường Trung Quốc đại lục mới nổi. Lúc đầu, cổ phiếu chip đỏ không được niêm yết trên sàn giao dịch chính của Hồng Kông mà chỉ được bán bởi các công ty môi giới nhỏ hơn.

Trong những năm tiếp theo, chính quyền Trung Quốc cũng nới lỏng các quy định đối với các nhà đầu tư tổ chức (bao gồm cả ngân hàng thương mại và công ty bảo hiểm), các quỹ chính phủ và năng lực đầu tư cổ phần vào các công ty tư nhân của các nhà đầu tư nước ngoài.

Các công ty nước ngoài, từ lâu vẫn bị hạn chế đầu tư vào thị trường tài chính Trung Quốc do chế độ kiểm soát tài chính nghiêm ngặt nổi tiếng của Trung Quốc, được khuyến khích thông qua nhiều loại thuế và các biện pháp ưu đãi để gây quỹ ở Trung Quốc và ở nước ngoài với mục đích tài trợ cho các doanh nghiệp vừa và nhỏ của Trung Quốc. Kế hoạch 5 năm lần thứ 11 năm 2006 cho thấy sự nhất trí đầu tiên của các nhà hoạch định chính sách coi tinh thần khởi nghiệp như một nguồn tăng trưởng chính cho nền kinh tế Trung Quốc tiến về phía trước. Tiếp nối Chương trình nhà đầu tư tổ chức nước ngoài đủ điều kiện, nhằm phân bổ hạn ngạch vốn cho các tổ chức tài chính nước ngoài đầu tư vào thị trường chứng khoán của Trung Quốc, nhiều thành phố tự trị, bao gồm Thượng Hải và Bắc Kinh, đã ra mắt Các kế hoạch thí điểm Đối tác Nước ngoài Đủ điều kiện, nới lỏng hơn nữa gánh nặng pháp lý đối cho các quỹ trong nước để huy động vốn từ các tổ chức tài chính ở nước ngoài đang tìm cách đầu tư vào. Bị gián đoạn trong thời gian ngắn do sự cố tín dụng từ cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu năm 2008-2009, như cũng như thời gian gián đoạn hai năm (2012-2014) về IPO trong nước của Trung Quốc, việc nới lỏng quy định về gây quỹ VC và đầu tư dẫn đến sự tăng trưởng theo cấp số nhân của các quỹ đầu tư mạo hiểm vào các doanh nghiệp vừa và nhỏ theo định hướng công nghệ ở Trung Quốc. Đến năm 2018, tổng khối lượng tiền của các giao dịch VC của Trung Quốc đã vượt qua của Mỹ. Tuy vậy, hệ thống VC của Trung Quốc ngày nay không phải là bản sao của Mỹ. Trong khi mô hình VC của Mỹ nổi lên phần lớn không được hoạch định dài hạn hay được tài trợ bởi cơ quan chính phủ, mô hình Trung Quốc có sự tham gia của vốn, vai trò quản lý và phân bổ của nhà nước. Ngày nay, các quỹ được nhà nước hậu thuẫn thành công như SCGC vẫn tiếp tục hoạt động. /.

Phương Anh *(China's Experience in Building a Venture Capital Sector: Four lessón for Policy Makers, CIGI Paper No.248, 1/2021)*